

Zonder fiets kan Jan Eikelboom niet werken

‘Ik trap de oorlog uit mijn kop’

Jan Eikelboom is al meer dan 25 jaar verslaggever, de laatste jaren voor het NOS Journaal en Nieuwsuur. Zijn specialisatie is oorlog, of beter gezegd conflictgebieden, met name in het Midden-Oosten. Om verhalen te vertellen, zodat niemand in Nederland ooit kan zeggen dat hij niet wist wat er zich tijdens een conflict afspeelde. Fietsen dient als zijn belangrijkste uitlaatklep.

Mediastad Hilversum, je zou het een wonderlijke stad kunnen noemen. Aan de ene kant is er wereldnieuws dat dag na dag in de kookpotten op het Mediapark wordt gaargestoofd, de kabelnetten opgeslingerd, de glasvezelkabels doorgejaagd. Radio, televisie, internet, dat iedereen er maar kennis van neemt! De man die soms met gevaar voor eigen leven dat nieuws vergaart in een werkelijkheid die rauw, hard en meedogenloos is, en nog vele malen hectischer dan die van het Mediapark, woont aan de andere kant van het Hilversumse spectrum, tussen het lommerrijke groen in een klassiek rijtjeshuis. In een achterka-

mer vertellen Jan Eikelboom en zijn vrouw wat hen drijft en waarom de fiets zo'n belangrijke rol speelt, gescheiden van de voorkamer door een glas in lood schuifdeur uit grootmoeders tijd – het contrast met oorlog en hectiek kan nauwelijks groter. Hier heerst rust in een veelvoud. De noodzaak zal duidelijk zijn. “Je kan niet continue langs de afgrond scheren”, zoals hij ooit in een interview zei.

Werk, fiets, gezin

Maar de rust van thuis is niet voldoende. “Het eerste wat ik doe als ik terugkom uit een oorlogsgebied is de fiets pakken. Een dag lang trap ik dan de kilometers onder

mij weg. Op de fiets denk ik helemaal aan niets en zo trap ik de oorlog uit mijn kop. Dat is heel belangrijk voor me. Vaak een rondje richting Marken of zo. Zonder fiets zou ik mijn werk niet kunnen doen. Er zijn drie dingen belangrijk in mijn leven. Als eerste mijn werk, ten tweede mijn fiets en daarna mijn gezin." Zijn vrouw Cobie de Vos heeft met die volgorde leren leven. "Nee, daar maken wij geen ruzie over."

Maar waarom nou juist fietsen? Er zijn toch meerdere manieren om je hoofd leeg te maken? Zoals wel vaker ligt de basis ervan in de vroegste jeugd. "In mijn eerste fietservaring ging het om wielrennen", vertelt Jan. "Ik weet nog dat ik op een gegeven moment te horen kreeg dat Sinterklaas niet bestond. Mijn antwoord daarop was: Eddy Merckx, bestaat die wel? De fiets heeft mij nadien nooit meer losgelaten."

"Ik was vijftien toen ik voor het eerst alleen op fietsvakantie ging. Spullen achterop en gaan. We woonden in Vlaarding en samen met mijn broertje van dertien fietste ik naar Luxemburg. Acht dagen later waren we weer thuis. Wat was dat jong eigenlijk. Achteraf bezien was het wel bijzonder dat mijn ouders het goed vonden."

Snickers in de fietstas

"Het was Jop, onze oudste zoon, die ons samen aan het fietsen heeft gekregen", vertelt Cobie. "Op zijn derde was hij al gefascineerd door alles wat met de Tour de France te maken had. Op zijn kinderfiets reed hij dan met een helmpje op door de straat en speelde hij wielrenner. Ikzelf gebruikte de fiets voor die tijd enkel als dagelijks vervoermiddel. Daar kwamen toen de vakanties bij. We fietsten voornamelijk binnen Nederland. Door Twente vooral en over de Veluwe. Tot het moment dat Jan vond dat we maar eens een 'serieuze' bestemming moesten kiezen. In 2005 was het dat we van Vancouver naar Portland fietsten, langs de westkust van de Verenigde Staten."

Over deze tocht schreef Jan Eikelboom het verhaal *Niet goed bij hun hoofd* dat in nummer 2 van 2006 in dit tijdschrift verscheen. Zoon Pepijn was zeven jaar oud, zat op de aanhangfiets, en Jop, dertien, fietste zelfstandig. Maar vijf weken was eigenlijk te veel voor ze. De afstanden in de VS waren zo groot, de kampeerterreinen lagen zo ver uit elkaar. "We moesten afstanden van ruim honderd kilometer per dag afleggen. Jop kon dat wel aan, maar voor Pepijn op zijn aanhangfiets was het te ver. Het duurde vaak wel tientallen kilometers voordat je een winkel tegenkwam." Cobie vertelt: "We hadden daarom een groot pak Snickers in de fietstas. Daar kwamen we vaak de eerste uren van de dag wel mee door voordat je de rest van de boodschappen kon doen." Waarop Jan vervolgt: "in die tijd rookte ik nog. Ik fietste dan soms zomaar dertig kilometer extra om een pakje sigaretten te kunnen kopen. Belachelijk eigenlijk als je eraan terugdenkt, maar het was wel goed voor de conditie."

Nooit aangekomen

Deze vakantie was de eerste ver weg en daarmee de laatste met de kinderen. Ze wilden het niet meer. Nadien deden ze vakanties met de auto en namen dan de fietsen mee. De kinderen fietsen nu helemaal niet meer. Nou ja de oudste soms nog wel eens op de racefiets. Maar fietsvakanties, nee dat nooit meer.

"Vorig jaar zijn wij wel weer begonnen", vertelt Cobie. "De kinderen zijn nu zelfstandig en dan kan het weer. We hebben nieuwe kam-

Vorig jaar gingen Cobie en Jan op weg naar Praag...

...maar ze kwamen er nooit aan

'Het avontuur zoeken, daar heb ik naast mijn werk echt geen behoefte meer aan'

peerspullen aangeschaft. De fietstassen hadden we nog. We hebben altijd wel een plan maar kunnen daar zomaar van afwijken. Praag was het idee, we zijn er alleen nooit aangekomen. We kwamen steeds op plekken waar wat te zien was, daar bleven we dan hangen. Voordat we de Tsjechische grens bereikten, was de tijd om. Dit jaar twijfelden we tussen routes van Reitsma en Benjamine. Het is Reitsma geworden, we zijn deze zomer naar Rome gefietst. Een routeboekje doet alleen dienst als houvast. Het kan zomaar zijn dat we linksaf slaan als we een weggetje zien dat ons op dat moment beter bevalt."

Nu moet er weer gewerkt worden. Cobie is directeur, 'huisbaas', van Het Huis Utrecht, een culturele instelling voor podiumkunsten. Jan gaat verder met zijn passie, de journalistiek. Zijn staat van dienst is ronduit indrukwekkend te noemen. Hij deed onder meer verslag van de oorlogen in Kosovo, Oost-Timor, Libanon, Libië en Irak, maar ook van natuurrampen, vluchtelingen crises, terreuraanslagen, politieke omwentelingen en de verkiezingen in Israël, de Verenigde Staten, Rusland, Pakistan, Georgië, Chili, Iran en ga zo maar door. Als het haalbaar is, komt Jemen daar binnenkort nog bij.

Onwerkelijke taferelen

Soms denk je wel eens dat reizen en journalistiek elkaar raken. Veel fietsers willen de wereld ontdekken, zien en ervaren wat zich in het

dagelijks leven van 'vreemde' landen afspeelt, net als journalisten. Toch is oorlog iets waar vrijwel niemand ook maar een moment over peinst om fysiek kennis mee te maken. De vraag hoe het dagelijks leven daar functioneert blijft echter fascinerend. "In een oorlog gaat het alledaagse leven vaak gewoon door", vertelt Jan. "Mensen worden verliefd, krijgen kinderen, doen boodschappen, komen met ziektes die je overal elders ook hebt in het ziekenhuis terecht, noem maar op. In de ene straat zijn de winkels geopend en gaat het gewone leven zijn gang, terwijl in de andere op leven en dood wordt gevochten. Dat klinkt misschien onwerkelijk maar het kan nog gekker. In Damascus kwam ik een groepje fietsers tegen die voor hun plezier aan het wielrennen waren terwijl even verderop de bommen ontploften. Of die keer in Libië, daar zag ik opeens een racefiets netjes tegen een laatste restant muur geparkeerd staan, midden tussen de puinhopen. Over

dat soort dingen blijf je je verbazen. Nee, als toerist moet je niet naar dit soort gebieden reizen. Je kunt er echt niet zomaar even gaan fietsen, ook al denk je dat het veilig is. Een front is iets dat verschuift, het gebied dat vandaag nog rustig is, kan morgen middenin de vuurlinie liggen. Toch is me wel eens gebeurd dat ik toeristen trof. In Syrië, tot mijn stomme verbazing. Zomaar opeens uit het niets stapte een groepje Japanners uit de auto, met hun fototoestellen in de

aanslag. Je kent het wel, even rondstappen, fotograferen en dan hup weer verder. Vol-slagen idioot! En nee, zelf een fiets meenemen, ook dat niet. Het avontuur zoeken, daar heb ik naast mijn werk echt geen behoefte meer aan.

"Ik hoef ook niet in een land als Iran te fietsen. Aan de aandacht die de mensen daar van je vragen heb ik geen behoefte, daar heb ik mijn werk voor. Fietsen doe ik thuis, alleen of met mijn fietsclubje. En wat vakanties betreft, voor mijn part fietsen we nu ieder jaar een rondje Veluwe."

"Dat vind ik niet goed", werpt Cobie resoluut tegen. "Ik zorg er wel voor dat we altijd ergens naartoe gaan. Dat is mijn inbreng! Al is het niet meer dan dat. De reisgidsen lees ik onderweg pas, voorpret is aan mij niet besteed. Kamperen ja, dat doen we altijd, inclusief koken voor de tent. Van camping naar camping, die zijn er hier in Europa volop. 's Morgens nog niet weten waar je 's avonds zal overnachten, ook dat is geen enkel probleem, je vindt altijd wel wat. Het gaat om de vrijheid onderweg! Dat is voor ons het belangrijkste. Niets moet, dat is wat fietsen en fietsvakanties zo mooi maakt." 2

'Er zijn drie dingen belangrijk in mijn leven. Als eerste mijn werk, ten tweede mijn fiets en daarna mijn gezin'

